

ISLANTILAINEN VOITTA AINA

Satu Rämö

Elämää
hurmaavien harhojen
maassa

← älä
koske!

WSOY

ISLANTILAINEN
VOITTA
AINA

Elämää hurmaavien
harhojen maassa

Satu Rämö

Werner Söderström osakeyhtiö
Helsinki

Tämän kirjan kirjoittamista ovat tukeneet
Suomen tietokirjailijat ry ja WSOY:n kirjallisuussäätiö.

TEKSTI © SATU RÄMÖ JA WSOY, 2015
KUVAT © BJÖRGVIN HILMARSSON
GRAAFINEN SUUNNITTELU SATU KONTINEN

ISBN 978-951-0-40965-7

PAINETTU EU:SSA

Sisällys

ESIPUHE: Islantilainen voittaa aina.	7
PROLOGI: Kesä 2001	9
ISLANTI – TULEN JA JÄÄN	
Tervetuloa Islantiin. Tervetuloa kotiin.	21
35 euron pitsa	24
Painia diplomaattibileissä	28
Trolleja, pappeja ja mustia laavakenttiä	33
Presidentin luona kylässä.	39
Skyr vaihtui vaimoon	48
KOHTI MAAILMAN PARHAUTTA	
Hymyile, olethan maailman paras!	55
Kutsuvieraana geenibileissä	66
Asiat ovat järjestelykysymyksiä	72
ISLANTILAINEN PERHEENI	
Ihan tavallinen suurperhe	83
Islantilaista joulurauhaa.	89
Pakoon synnytyslaitokselta	94
Islannin kuumat isit	97

LUONNON VOIMA

Lammaskin siihen pystyy	111
Kylmän saaren kuumat syleilyt	117
Eyjafjallajökull	124
Turvaa tuovat ilotulitteet	132

TUNDRAN WALL STREET

Pankkiirien pöydissä	144
Lääkäri, muurari, kalastaja, valuuttadiileri	153
Pankit kaatuvat, mutta Jumala teitä suojelkoon	161
Hermoloma maaseudulla	170
Kattilat ja tulivuoret	176
IMF-neuvottelijan työhuoneessa	182

KAIKEN MAAILMAN ISLANTILAISET

Reykjavík 101: koko kansan kohtaamispaikka	197
Rosvot ja poliisit	208
Puutarhasta löytyi Björkin äiti	212
Menninkäissuhteita	216

ILMAISUVAIKEUKSIA

Taivaassa soi suomi	234
Teatterinauria	239
Kieliopissa	244
Kirjallisuus on kaikki	252

SOPIVASTI ISLANTILAISTUNUT

Kilo koljaa	263
Yritän ja säädän, olen siis islantilainen	269
Retki lämmitetylle hiekkarannalle	274

KARTTA	280
LÄHTEET	281

Esipuhe

Islantilainen voittaa aina

Islantia ei suotta kutsuta tulen ja jään maaksi. Tulin Reykjavíkiin parikymppisenä ekonomiopiskelijana yliopistovaihtoon. Vietin maassa muutamia kuukausia ja hurmaannuin näkemästäni ja kokemastani. Kävin uudestaan monta kertaa ja jäin sitten pysyvästi.

Tämän kirjan tapahtumat ajoittuvat vuosiin 2003–2015. Kirja kertoo hämäläisnaisen kotiutumisesta maahan, jossa ei yritetä sen vähempää kuin olla maailman parhaita. Se matka on ollut äärettömän antoisa, mutta vaatinut myös paljon huumorintajua ja lukuisien omituisten äänteiden opiskelua.

Kirja on huomionosoitukseni Islannille ja pohjimmiltaan tarkoitukseni on hyvä. Vaikka näkemykseni ovat paikoin kriittisiä, se johtuu siitä, että rakkaalle ystävälle voi välillä myös hieman kelpuilla. Ja minähän rakastan Islantia ja islantilaisia jo olosuhteiden pakosta: puolisoni on islantilainen ja jälkikasvu puoliksi paikallista geeniperimää.

Olen muuttanut muutamien yksityishenkilöiden nimiä tai jättänyt niitä mainitsematta, koska Islannissa kaikki tuntevat kaikki. En esimerkiksi halua, että perässäni on islantilaisen alamaailman

jengi tai että saan huonoa karmaa kaverilta, jonka hämääriä bisneskuvioita olen tullut valottaneeksi.

Haluan osoittaa lämpimimmät kiitokseni islantilaisille asiantuntijoille, joita sain haastatella tätä kirjaa varten. Kiitos myös WSOY:n Leena Majander-Reenpäälle, Joni Strandbergille ja Kaisa Uusipaikalle, jotka konkreettisesti auttoivat kirjan valmistumisessa.

Kiitos anopille lastenhoitoavusta ja kiitos tyttärelleni Sagalle, joka on tuonut paljon iloa tähän maailmaan ja puhuu kanssani edelleen uskollisesti suomea.

Erityiskiitokset puolisololleni, joka jaksaa edelleen kärsivällisesti korjata kielioppivirheitäni ja olisi valmis muuttamaan kanssani Suomeen – jos sitä oikein kovasti haluaisin. Vielä ei ole tarvinnut pyytää.

Viihdyttäviä hetkiä Islannin parissa. Tulehan käymään!

Reykjavíkissa tammikuussa 2015

Satu Rämö

*Islantilais-suomalaisesta perhearjestamme voi lukea lisää blogissani
www.salamatkustaja.com.*

Prologi

Kesä 2001

Vanhaa linnoitusta myötäilee mutkainen kävelytie. Sitä pitkin lähestyy otollisen näköinen ryhmä. Äiti, isä ja kaksi alle kouluikäistä tyttöä. Kukkamekkoihin ja Reima-sandaaleihin pukeutuneet lapset hyppelivät katukivetyksellä ja yrittävät olla astumatta saumakohtiin. Äidillä on huulipunaa ja samaan sävyyn sopivat korvakorut. Isä on jättäytynyt naistensa taakse ja pysähtelee välillä vilkaisemaan satamaravintoloiden pöytiin päin.

Näen heti, että nämä suomalaiset ovat nälkäisiä. Vatsa täynnä ihminen liikkuu hitaasti ja aavistuksen takakenossa. Tämä perhe kävelee lyhyin askelin ja pälyilee ympärilleen. He ovat etsimässä ruokaa ja minä asiakkaita. Valkoisista sääristä päätellen perhe viettää ensimmäistä tai korkeintaan toista iltaansa Kreetalla. Heistä voisi saada kanta-asiakkaat koko seuraavaksi viikoksi.

Sisäänheittäjänä minun pitää odottaa vielä kaksi askelta, jotta he ovat työnantajani ravintolan kohdalla. Sipaisen ponnarista karanneen hiussuortuvan korvan taakse, vedän hymyn korviin ja astun huolettomasti kadulle. Tervehdin heitä englanniksi. Sen jälkeen alan puhua suomea.

»Tervetuloa perheravintolaan! Meillä on täällä paljon kreetalaisia erikoisuuksia, jotka tuotetaan omistajan omalla maatilalla. Lapsille on leikkinurkkaus ja pöytäkin järjestyy ihan tästä meren rannalta.»

Suomalaisille ei pidä koskaan puhua ensimmäisenä suomea vaan englantia, koska kukaan suomalainen ei halua näyttää suomalaiselta. Hyvä sisäänheittäjä osaa näytellä tilanteen mukaan. Erilaisille ihmisille myydään erilaisia asioita. Saksalaisille korostetaan hyviä hintoja. Amerikkalaiset kiinnostuvat, jos heille puhuu paljon ja nopeasti. Britit taas pitävät pälytystä hermoiluna. Brittiläisille miesseurueille voi toki höpötellä mitä tahansa, jos samalla flirttailee.

Suomalaisvanhemmat katsahtavat toisiaan, vilkaisevat sitten ravintolan suuntaan ja nyökkäävät huomaamattomasti. Myyty!

Se kävi helposti. Perhe kävelee suoraan pöytään ja tarjoilija ottaa heiltä juomatilaukset. Kerron ruokalistan sisällöstä ja vastaan parilla sanalla tutuiksi tullessiin kysymyksiin kesätyöstäni kreetalaisen ravintolan sisäänheittäjänä.

Opiskelin toista vuotta kauppatieteitä enkä löytänyt Helsingistä kesätöitä. Teknologiakupla oli juuri puhjennut ja työpajoista kilpailivat opiskelijoiden lisäksi myös vastavalmistuneet ekonomit. Halusin tehdä jotain muuta. Pakkasin repun ja muutin Kreetalle. Kiertelin aikani Hanian turistikortteleita töitä kyselemässä. Sain sisäänheittäjän paikan isosta kreetalaisravintolasta aivan Hanian vanhan venetsialaissataman rantakadulta. Katu on kiireinen, sitä pitkin kävelevät kaikki keskustaan päiväretkille suuntaavat matkailijat.

Sisäänheittäjällä on oikeastaan vain yksi tehtävä: saada asiakkaita ravintolaan nopeasti. Palkkani määräytyy myynnin mukaan. Tavanomaisista työpäivistä maksetaan 6000 drakhmaa eli vaivaiset parikymmentä euroa. Korvaus on seitsemän tunnin työpäivästä naurettavan pieni, mutta riittää yksinasuvan parikymppisen vuok-

raan ja iltahuveihin. Sitä paitsi syön kaikki ateriani tässä hyvässä mutta ylihinnoitellussa ravintolassa. Jälkimmäistä faktaa en tietenkään kerro asiakkaille.

Kun suomalaiset ovat tilanneet, palaan kadulle ruokalistan kanssa odottamaan seuraavaa ryhmää. Seison ilta-auringossa ja katselen kohti Hanian vanhaa satamaa. Maisemaa hallitsee majakka, jonka venetsialaiset rakensivat sinne 1500-luvulla.

On kuuma alkuilt ja kaikkialla on vielä hiljaista. Aurinko ei ole vielä laskenut. Illastajat alkavat vaeltaa tosissaan vasta seitsemän aikoihin. Provikkapalkkalaisena toivon erityisen vilkasta iltaa. Olemme suunnitelleet tanskalaisen ystäväni kanssa parin päivän reissua Kreetan etelärannikon kyliin, ja matkakassa kaipaakaan vielä täydennystä. Houkuttelemalla vielä viisikymmentä asiakasta saisin rahat pienen Nissanin vuokraan. Ilmastoituun autoon tarvittaisiin asiakkaita sata.

Seison kadulla ja vilkaisen muiden ravintoloiden sisäänheitäjiä. Kreetalaiset keski-ikäiset miehet valkoisissa kauluspaidoissaan nojailevat lyhtypylväisiin. Heillä on kaikilla paidan kaksi ylintä nappia auki. Ilmeisesti he luulevat sen vetoavan naisiin. Kaksikymmentävuotias suomalaisnainen sinisessä lyhyessä kesämekossa erottuu tässä joukossa edukseen. Onneksi ravintolan omistaja jakoi bisnesvainuni.

Pohdin mielessäni uusia myyntilauseita ja keskustelunaloituksia. Järjestelen ravintolan etummaisten pöytien tuoleja. Katson, että oliiviöljypurkit ovat täynnä, eikä tuoleilta löydy leivänmurusia tai tsatsikin järeitä. Teeskentelen kiireistä, mutta pidän katseeni silti koko ajan kadussa.

Tulisipa juuri nyt lauma amerikkalaisia sotilaita iltalomilla. Parikymppiselle tytölle sotilaiden sisäänheitto on yhtä saippua-

kuplien puhaltelua. Yksi hymy riittää isoon tippiin. Ajatukseni palaavat ilmastoituun Nissaniin.

Mutta ei sieltä tule amerikkalaisia. Mukulakivikatua eteenpäin lipuu jotain aivan muuta. En tiedä sitä vielä, mutta seuraavien vieraiden jälkeen elämäni ei palaa ennalleen.

Kuulen lähenevän naurunremakan. Katua pitkin astelee parikymmentä näyttävää nuorta. He ovat kauniita ja meluisia. Etummaisina kulkevat tytöt ovat röyhkeän pitkiä. Yhdellä heistä on lautasen kokoinen ruusu korvan takana. Sääret ovat hoikkia ja ruskettuneita. Pojista suurin osa on vielä nuoria, mutta erotan ryhmästä jo pari jyrkevää leukaa. Tunnelma ravintoloiden rantapöydissä sähköistyy.

Kreetalaiset sisäänheittäjät näyttävät siltä, kuin olisivat saaneet frisbeen otsaansa. Se on harvinaista, sillä kreikkalainen mies ei vähästä hämmenny. Joku yrittää flirttailla porukan tyttöjen kanssa, mutta saa osakseen vain kylmän katseen ja konsonanttipitoisen kivahduksen.

Mikä ihmeen ryhmä tämä on? Mallitoimisto kevätretkellä? Nämä kauniit ja komeat pitää saada ravintolaan ja istuttaa etummaiseen pöytään houkuttelemaan lisää asiakkaita. Nyt kaikki peliin!

Yritän miettiä, mistä kaukaa nämä amatsonit tulevat. Pohjois-Espanjasta? Ehkä Belgiasta? Onko jostakin tukholmalaisesta yökerhosta eksynyt tänne väkeä, joka ei vaan puhu ruotsia? Varminta on edetä englanniksi. Yritän olla naksauttamatta niskaani, kun katson heitä leveästi hymyillen.

»Hi girls and boys, are you looking for a real Cretan dinner? I have a great table for you next to the seaside.»

Lautasen kokoinen ruusu katsoo alaspäin ja nyökkää iloisena. Upea meikki ja liian täydelliset hampaat. Hän selittää jotain äänekäästi ystävilleen, jotka vastaavat äänekäästi takaisin. Ryhmä astuu sisään ravintolaan. Heitän mielessäni yläfemmat.

Pöytää järjestellessäni aloitan rupattelun kysymällä, mistä vieraat ovat kotoisin.

»No, Islannista tietysti. Tässä on koko meidän luokka, olemme luokkaretkellä!»

Islannista. Muistan tulivuoret, yläasteen maantiedon kirjassa nähdyn Geysirin, maailman ensimmäisen naispresidentin ja Ylen näyttämän nuorten televisiosarjan kahdesta islantilaisesta pojasta, Nonnista ja Mannista. Joku naurahtaa, kun kerron nähneeni Suomen televisiossa Nonnin ja Mannin seikkailuja islantilaisella maaseudulla.

»Mä tunnen sen Mannin näyttelijän!» ilmoittaa joku.

Minulle kerrotaan, että Islannissa lukion päättyessä on tapana lähteä yhdessä matkalle. Huomaan, että luokkaretkissä on eroja. Juhlin omien lukiokavereideni kanssa koulun päättymistä ruotsinlaivalla. Nämä opiskelijat ovat lentäneet kreikkalaiselle saarelle ja tilaavat pöytään kuohuviinipullon toisensa perään.

Kun pullot on poksautettu auki, tehdään tilaus. Seuraan sivusilmällä tarjoilijoita työssään. Nuorille asiakkaille suositellaan usein jotain keskihintaista edullisimpien munakkaiden ja kalliimpien pihvien välistä.

»Mitä tuolla akvaariossa on», kysyy lautasen kokoisen ruusun vieressä istuva pitkänhuiskea blondi ja osoittaa vaaleanvioletiksi lakatuilla kynsillään ravintolan takaosaan sijoitettua isoa vesisäiliötä.

Tarjoilija kertoo tuoreista hummereista.

»Me halutaan niitä! Olisikohan kymmenen tarpeeksi?»

Tarjoilijan on vaikea pitää pokerinaama. Teinilauma tilaa ravintolan kalleimman aterian. Yleensä kokonaisia hummereita menee viikossa korkeintaan kaksi.

Lisukkeiksi he tilaavat simpukoita, kreetalaista salaattia ja kaikille katkarapucocktailit. Tietysti myös muutama pullo valkoviiniä. Ei täällä kukaan kysele syntymäajan perään.

Otsalleni nousee kylmä hiki. Ymmärtävätkö he ollenkaan, mitä tuo kaikki tulee maksamaan?

»Noilla hummereilla on aika kova kilohinta», sanon ja ehdotan kohteliaasti katsomaan ruokalistan hintasaraketta.

Minua katsotaan hämmästyneenä.

»Eihän tuo nyt ole mitään Islannin kruunuissa!»

Ei totisesti ole. Ymmärrän myöhemmin, että Islannin kruunulle on muodostunut kova ostovoima. 2000-luvun ensimmäisinä vuosina kalastuskiintiöitä omistavat miljonäärit alkoivat tehdä isoa bisnestä omistuksillaan ja valtion omistamia pankkeja yksityistettiin. Maahan virtasi rahaa ja kruunu vahvistui. Islantilaisella luokkaretkeläisillä on siis käsissään kultaa. Kesällä 2001 yhdellä eurolla – joka oli tuolloin olemassa vasta pelkästään tilivaluuttana – olisi saanut 86 kruunua. Seitsemän vuotta myöhemmin eli syksyllä 2008 yhdellä eurolla olisi saanut yli 200 kruunua. Silloin keskellä hurjaa Islannin pankkikriisiä kukaan olisi tuskin halunnut käydä kauppaa moisilla kalansuomuilla. Vuoden 2001 kesällä eletään kuitenkin tulevan nousukauden ensimmäistä jyrkempää kurvia.

Nuoret irrottavat haarukoilla hummerista lihaa ja syövät hyvällä ruokahalulla. Viinipulloja tyhjenee ja desibelit nousevat. Tarjoilija kantaa pöytään värikkäitä cocktaileja ja siivoaa pois tyhjiä laseja. Naapuripöydistä pälyillään uteliaana finisti pukeutuneiden pikkuaikuisten ylellisiä juhlia. Jos 50 Cent olisi jo julkaissut esikoisalbuminsa *Get Rich or Die Tryin'*, se soisi nyt taustalla.

Tupa on täynnä ruokailijoita ja ihmisvirta satamakadulla hiljenee. Työpäiväni on ohi. Haen käsilaukun ravintolan takahuoneesta ja teen lähtöä vanhan Hanian kortteleissa sijaitsevaan vuokra-yskiöni. Islantilaisseurueella on kuitenkin muita suunnitelmia. Heille on jo selvinnyt, että olen Suomesta. Minulle ehdotetaan yhteispohjoismaisia jatkoja. Olutta pöytään!

»Teillähän on poroja ja karhuja siellä Suomessa? Ja kuulemma sairaan paljon metsää!»

Seuraa pitkä esitelmä metsän hienoudesta. Islannissa ei kuulemma juuri ole isoja puita. Yksi pojista kertoo, kuinka hänen mummonsa halusi kuusikon kesämökkinsä ympärille.

»Tilasimme taimet Norjasta, mutta eivät ne resukat kasva-
neet kuin vähän yli metrin mittaisiksi. Myydäänköhän Suomessa
parempia kuusia? Me voisimme olla kiinnostuneita.»

Lupaen tarkistaa asian mahdollisimman pian. Sen kunniaksi
tilataan uudet oluet.

Kyselen lisää Islannista. Minulle kerrotaan ihmeellisiä asioita:
kuumavesihanasta tulee aivan kiehuvaa vettä, lämmityskustannuk-
set ovat naurettavan pieniä, jäätiköillä voi kävellä ja ulkona uida
kuumavesialtaissa, jotka ovat auki ympäri vuoden.

Ravintolan pöydät alkavat tyhjetä, mutta turistiravintola pysyy
auki viimeisen asiakkaan viimeiseen tilaukseen asti. Yksi islanti-
laistytöistä kaivaa pikkuruisesta Guccin iltalaukusta savukkeita.

Välimeren rantakohteessa kun ollaan, puhe kääntyy ilmastoon
ja hiekkarantoihin. Islannissa on kuulemma tuhansia kilometrejä
rantaviivaa, mutta hiekka on saaren tuliperäisyyden takia useim-
miten mustaa. Maan keskilämpötila roikkuu neljän plusasteen tie-
noilla. Totean, että Islanti ei taida olla mikään rantalomakohde.

Väärin. Kun islantilaiset halusivat itselleen lämpimän hiekka-
rannan, sellainen päätettiin rakentaa. Reykjavíkin rannalle kipat-
tiin tonneittain vaaleaa hiekkaa ja rantaveteen pumpattiin kuumaa
vettä. Kyllä sillä rannalla kelpasi uida. Jos vuori ei tule Muham-
medin luo, niin...

»Reykjavíkin hiekkaranta on todella hieno paikka kesäisin. Me
viedään sinut sinne, kun tulet käymään Islannissa!»

Sisäänheittäjän työssä tapaa monenlaisia ihmisiä ja kuulee mitä
ihmeellisempiä tarinoita, mutta norjalaiset tuontikuuset ja teko-
hiekkarannat jäävät mieleeni.

En mieti niinkään puita tai tekorantaa vaan asennetta. Jos
jotain ei ole, se hankitaan tai tehdään itse. Kahdeksantoistavuoi-
tiaille islantilaisille maailma on täynnä mahdollisuuksia.

Viileä yötuuli alkaa puhalttaa mereltä. Kello lähestyy kahta.
Luokkaretkeläiset ovat alkaneet hyytyä ja suunnittelevat lähtöä.
Lupaen tuoda heille laskun.

Vilkaisen nahkaisen laskuvihon sisään ja loppusumman nähtyäni olen pyörtyä. Puolitoista miljoonaa drakhmaa! Tienaisin sen summan työskentelemällä tässä ravintolassa 250 päivää ilman vapaapäiviä. Hämmennystäni ei laimenna edes se, että tuon usean tuhannen euron laskun jakaa kaksikymmentä ihmistä.

»Tuota noin. Tämä lasku on sitten aika korkea. Nuo hummerit olivat aika hintavia.»

Laskua vilkaistaan kerran ja se saa osakseen pari hyväksyvää tuhadusta.

»Kuule ei se mitään haittaa, luottokortillahan me tämä maksetaan. Sitä paitsi me ollaan ansaitulla lomalla ja me ollaan Islannista, eli meillä on rahaa! Me maksetaan mielellään ne sinunkin oluet.»

Vien Visa-kortin ravintolan viralliselle rahakirstulle eli vatsakkaalle talousassistentille, joka polttaa pikkusikareita ketjussa ja juo niin vahvaa kahvia, että se muistuttaa ulkonäöltään paksua kuraa. Kuuluu pitkä vihellys. Myös ravintolanomistaja on hiipinyt talousassistentin selän taakse kurkistamaan laskua. Omistajan silmät loistavat ja hän näyttää minulle iloisena peukkua. Yksi pöytä teki kahden keskivertoillan myynnin.

Palautan kortin islantilaisille ja saan kaikilta halaukset, kiitokset upeasta illasta ja kehotuksen tulla käymään Islannissa.

Kotimatalla mietin tulevaa Kreetan kiertomatkaa, mutta mielessäni pyörii jo toinenkin saari. Lupaani leikilläni ottaa selvää paikasta, jossa ei ole ainuttakaan ongelmaa vain pelkkiä järjestelykysymyksiä.

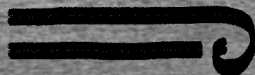
¶ TROLLEJA MERESSÄ.

ÞEIR FISKA SEM RÓA.
Kalaa saavat he, jotka lähtevät kalastamaan.

ISLANTI

— TULEN JA JÄÄN

Kreetalaisen ravintolan iltavuorosta oli kulunut kaksi vuotta. Istuin kauniin olohuoneen sohvalla juomassa kahvia. Salin suurista ikkunoista näkyi tyypillinen islantilainen syysmaisema: matalalla leijailevat pilvet ja vaaleanharmaa taivas. Taivasta vasten piirtyivät puut, joista navakka tuuli oli puhaltanut lehdet kadoksiin jo kauan ennen kuin ne olivat ehtineet kellastua. Funkkistalon ikkunalaudalle riviin asetellut Oiva Toikan lasilinnut sen sijaan loistivat väreissä.

Puolitoista kuukautta sitten olin laskeutunut Islannin kansainväliselle lentokentälle ensimmäistä kertaa elämässäni. Nyt istuin Islannin presidentin kotisohvalla. Presidentti tarjosi toista suklaakonvehtia ja alkoi ennustaa minulle tulevaisuuttani. Minäpä kerroin, miten päädyin tähän tilanteeseen.

Tervetuloa Islantiin.

Tervetuloa kotiin

Lentokoneen ikkunasta näkyvät maisemat ylistivät yksinkertaisia muotoja. Näin harmaata laavaa, sinisenharmaan meren ja valkoista jäätikköä. Tuon ison sulaneen vaniljajäätelöpallon olisi pakko olla Vatnajökull! Se oli pinnanmuodoltaan paljon epätasaisempi kuin mitä olin kuvitellut jäätikön olevan. Jäätikkö oli reunoilta vaalean-

harmaa, keskiosat näytti vallanneen lumi ja korkeimmista kohdista jäälaatta oli halkeillut muodostaen syviä railoja.

Kova tuuli heilutti konetta. Vedin kämmenet villapaitani pitkien hihojen sisään. Otin tuolissa paremman asennon ja suljin silmäni. Kun pyörät koskettivat kiitorataa ja kone alkoi hidastaa vauhtiaan, lentoemäntä tarttui mikrofoniin. Kuuntelin tarkasti kuulutusta. Halusin tietää, oliko Islannissa käynyt tuttuni puhunut totta. Hän väitti, että lentoemännät sanovat islanniksi *Tervetuloa kotiin*. Englanniksi kuulutetaan *Tervetuloa Islantiin*.

Osa kuulutuksesta peittyi lentokoneen moottorien jylinään. Erotin pitkästä konsonanttiketjusta sanan *heim*. Ruotsin kielen taidolla päättelin sen tarkoittavan kotia.

Olin siis tullut Islantiin, islanniksi kotiin.

Kreetalta lähtöni jälkeen ajattelin Islantia jatkuvasti. Luin lehdistä tarkasti kaikki pikkuista saarivaltiota käsittelevät jutut. Selasin matkatoimistojen tarjontaa. Kävin katsomassa Helsingissä järjestetyillä Rakkautta&Anarkiaa-festivaaleilla islantilaisen elokuvan *Reykjavík 101*. Vuonna 2000 valmistunut kulttileffa kertoo maailman pohjoisimman pääkaupungin bileistä, tuulen pieksmistä puutalokortteleista ja islantilaisnuorista, jotka etsivät itseään kaljaa kiskoen ja ahtaissa baareissa tanssien. Halusin mukaan noihin juhliin. Mieltäni kaiveli yhä myös se tekolämmitteinen hiekkaranta, jota minulle oli kehuttu.

Opintotuen turvaaman opiskelijan on helppo toteuttaa tuolilainen haave. Korkeakouluvaihdon avulla kun voi lähteä minne tahansa. Kela maksoi ulkomaanvuokausilta korotettua opintorahaa ja varakas Helsingin kauppakorkeakoulun ylioppilaskunta kustansi avustuksillaan kaikkien vaihtoon lähtijöiden lennot.

Valitsin vaihto-oppilashaussa ykköskohteekseni Islannin. Koska hakemukseen oli merkittävä toinen ja kolmaskin vaihtoehto, löin rastit Puolan Katowiceen ja Yhdysvaltojen Kansasiin. En maininnut mukaan liitettävässä kirjeessä keinotekoista hiekkarantaa tai mahdollisia hyviä bileitä. Sen sijaan runoilin jotain yhteispohjois-

VOIKO SUOMALAINEN NAINEN KOTOUTUA JÄÄTIKÖIDEN JA KUUMIEN LÄHTEIDEN KESKELLE? PYSYKÖ POKKA, JOS VIEREISESSÄ SUIHKUKOPISSA HIUKSIAAN PESEEKIN BJÖRK?

Vuonna 2003 nuori talouden opiskelija Satu Rämö lähti vaihtoon Islantiin. Kokemus muutti hänen elämänsä. Pienestä saarivaltiota tuli Rämön uusi koti. Hän opiskeli kielen, löysi itselleen puolison ja perusti perheen. Ja kun utelias suomalaisnainen on päättänyt sopeutua, sitä ei estä mikään.

Rämö kertoo hauskaasti seikkailuistaan perin juurin kummallisessa saarivaltakunnassa, jossa kaikki 300 000 kansalaista tuntuvat olevan toisilleen sukua. Joulua vietetään sotilaallisen tarkan kaavan mukaan, presidenttiä sinutellaan ja peikkoihin uskotaan ihan varmuuden vuoksi.

Islantilaisten luottamus omiin kykyihin ja hyvään onneen on lähes rajaton. He ovat omasta mielestään maailman paras kansa. Ei haittaa vaikka talous romahtaa tai tulivuori purkautuu. Petta reddast, sanoo islantilainen, ei hätää, kyllä kaikki hoituu! Mutta tuleeko suomalaisesta pessimististä koskaan islantilaista optimistia?

#kirja

WWW.KIRJA.FI

9 789510 409657

43.4

ISBN 978-951-0-40965-7

← älä koske!